

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

EUROSYSTEM

CS

ECB-PUBLIC

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 11. srpna 2015

ke změnám ústavního zákona a zákona o České národní bance

(CON/2015/28)

Úvod a právní základ

Evropská centrální banka (ECB) obdržela dne 6. července 2015 žádost českého ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu (dále jen „ministr“) o stanovisko k návrhu ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „návrh ústavního zákona“), a k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance (dále jen „návrh zákona o ČNB“, společně s návrhem ústavního zákona dále jen „návrhy zákonů“). Orgán žádající o konzultaci neupřesnil žádnou lhůtu pro vydání stanoviska ECB. ECB vychází z toho, že návrhy zákonů byly schváleny vládou a předloženy Parlamentu, avšak předpokládá se, že v Poslanecké sněmovně (ve výborech) budou projednávány až po letní parlamentní přestávce.

Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena na čl. 127 odst. 4 a čl. 282 odst. 5 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva“) a na třetí odrážce čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 98/415/ES ze dne 29. června 1998¹, neboť návrhy zákonů se týkají České národní banky (ČNB). V souladu s čl. 17.5 první větou jednacího řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů.

1. Účel návrhů zákonů

Účelem návrhů zákonů je novelizovat řadu článků Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), jež se týkají pravomocí zákonodárných a výkonných složek státu, a následně též některá ustanovení zákona o ČNB.

Návrhy zákonů obsahují konkrétně ustanovení, která mění postup jmenování guvernéra ČNB, dvou viceguvernérů a dalších čtyř členů bankovní rady ČNB (dále jen „členové bankovní rady“). Zatímco podle platného znění Ústavy Prezident České republiky (dále jen „prezident“) jmenuje a odvolává guvernéra, viceguvernéry a ostatní členy bankovní rady, aniž by musel získat souhlas jakékoli třetí osoby nebo byl povinen třetí osoby konzultovat, návrh ústavního zákona stanoví, že prezident jmenuje guvernéra, viceguvernéry a další členy bankovní rady se souhlasem Senátu. Neusnese-li se Senát o návrhu prezidenta do šedesáti dnů ode dne, kdy mu byl předložen, platí, že s návrhem vyslovil souhlas. Návrh zákona o ČNB odráží tuto změnu v postupu jmenování tím, že požaduje, aby si prezident ke jmenování guvernéra, viceguvernérů a dalších členů bankovní rady vyžádal od Senátu souhlas. V žádosti ministra o stanovisko ECB se uvádí, že uvedený postup je obdobou postupu jmenování soudců Ústavního soudu a

¹ Rozhodnutí Rady 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů (Úř. věst. L 189. 3.7.1998, s. 42).

měl by posílit spolupráci mezi mocí výkonnou a mocí zákonodárnou. Ministr ve své žádosti rovněž konstatuje, že nezávislé postavení ČNB bude zachováno.

Návrh zákona o ČNB vyžaduje, aby bankovní rada ČNB v případě, kdy není jedna ze dvou funkcí viceguvernéra obsazena anebo kdy je viceguvernér pověřen výkonem funkce guvernéra, pověřila některého z ostatních členů bankovní rady výkonem funkce viceguvernéra v plném rozsahu (dále jen „zastupující viceguvernér“) na dobu, než bude jmenován nový viceguvernér nebo guvernér. Podobně není-li obsazena funkce guvernéra, bude bankovní rada ČNB povinna pověřit výkonem funkce guvernéra některého z viceguvernérů (anebo případně zastupujících viceguvernérů) na dobu, než bude jmenován nový guvernér.

Návrhy zákonů nemění kritéria pro jmenování guvernéra, viceguvernérů nebo ostatních členů bankovní rady, ani důvody pro jejich odvolání, ani ustanovení zaručující jejich osobní nezávislost, pokud jde o záruku trvání funkčního období.

Podle přechodných ustanovení návrhu ústavního zákona se jmenování členů bankovní rady ČNB prezidentem, jehož volební období probíhá ke dni nabytí účinnosti návrhu ústavního zákona, řídí Ústavou ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti návrhu ústavního zákona. Navrhované změny jmenování členů bankovní rady se tedy budou vztahovat až na jmenování provedená prezidentem, který bude zvolen v budoucnu, a netýkají se tedy funkčního období členů bankovní rady, kteří tuto funkci vykonávají v současné době.

2. Obecné připomínky

Pokud se týká navrhované změny postupu pro jmenování guvernérů, viceguvernérů a jiných členů bankovní rady, bere ECB na vědomí, že návrhy zákonů posilují účast Senátu (horní komory Parlamentu) v rámci tohoto postupu. V tomto směru ECB připomíná, že je na členských státech, aby stanovily podmínky nezbytné pro jmenování členů rozhodovacích orgánů národních centrálních bank².

3. Konkrétní připomínky k návrhům zákonů

- 3.1 ECB vítá navrhovanou změnu obsaženou v návrhu ústavního zákona, která spočívá v tom, že pokud se Senát neusnese o návrhu prezidenta na vyslovení souhlasu se jmenováním nového člena bankovní rady do šedesáti dnů ode dne, kdy mu byl předložen, platí, že s návrhem vyslovil souhlas. Tato změna by měla napomoci tomu, aby noví členové bankovní rady byli jmenováni včas³.
- 3.2 ECB rovněž vítá ustanovení návrhů zákonů, která se týkají zastupujících členů bankovní rady, neboť tato ustanovení by měla zajistit kontinuitu při výkonu funkce guvernéra a viceguvernéra. ECB uvádí, že v souvislosti s nezávislostí centrální banky je třeba brát ohled na to, že centrální

---

² Viz stanovisko CON/2009/13, odstavec 3.4. Všechna stanoviska ECB jsou zveřejněna na internetových stránkách ECB www.ecb.europa.eu.

³ Členské státy mají obecnou povinnost přijmout nezbytná opatření, aby zajistily, že v případě uvolnění funkce člena rozhodovacích orgánů národních centrálních bank dojde k včasnému jmenování nástupce. Viz stanovisko CON/2013/69, odstavec 4.2, stanovisko CON/2012/89, odstavec 7, a stanovisko CON/2009/74, odstavec 2.2. Viz rovněž Konvergenční zpráva ECB pro rok 2014, s. 18.

banka potřebuje mít právní rámec, který je stabilní základnou pro fungování centrální banky⁴. V tomto směru má ECB za to, že návrh zákona o ČNB by měl zajistit hladké a nepřetržité fungování bankovní rady ČNB⁵.

- 3.3 ECB uvádí, že jednoznačná pravidla v rámci postupu jmenování a odvolávání jsou nezbytná nejen pro guvernéra národní centrální banky, ale též pro jakoukoli osobu, která výkon funkce guvernéra (nebo viceguvernéra) přebírá. Je tedy třeba zajistit, aby se na viceguvernéra či jiného člena bankovní rady, který dočasně přebírá výkon funkce guvernéra nebo viceguvernéra, vztahovala stejná pravidla, která se vztahují na guvernéra (a viceguvernéry), pokud se týká záruky trvání funkčního období, důvodů pro odvolání a střetu zájmů⁶. Návrh zákona o ČNB toto zajišťuje, když soubor způsobilých kandidátů omezuje na viceguvernéry a ostatní členy bankovní rady, na něž se všechny vztahují stejná pravidla týkající se záruky trvání funkčního období, důvodů pro odvolání a střetu zájmů.
- 3.4 ECB uvádí, že pokud by se ustanovení návrhů zákonů v průběhu řízení v Parlamentu dále změnila a návrhy zákonů by ve srovnání se zněním, k němuž byla ECB konzultována, byly v důsledku těchto změn podstatným způsobem změněny, bylo by třeba ECB k těmto změnám znovu konzultovat⁷.

Toto stanovisko bude zveřejněno na internetových stránkách ECB.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 11. srpna 2015.

[podpis]

Prezident ECB

Mario DRAGHI

---

⁴ Viz stanovisko CON/2010/91, odstavec 2.2.

⁵ Mělo by to být například užitečné v případě, kdy se uvolní funkce guvernéra nebo viceguvernéra, avšak ústavní postup jmenování nástupce ještě nebyl dokončen. K takové situaci by mohlo dojít například tehdy, pokud Senát rozhodne o nevydání souhlasu před uplynutím šedesátidenní lhůty uvedené v odstavci 3.1 výše, a celý postup jmenování by tak musel začít znovu.

⁶ Viz stanovisko CON/2010/37, odstavec 2.1, stanovisko CON/2010/91, odstavec 3.2.

⁷ Viz například stanovisko CON/2006/32, odstavec 4.1.